

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Eodem Tit. In VI. Capitvlvm Vnicvm. Eum qui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Dico 2. Contra absentem, qui ante citationem discessit, & post editum non comparet, neque ab alio defenditur, non debet, ordinariè loquendo, missio fieri ex secundo decreto, aut bonorum venditio. Ita sumitur ex l. *Item ait. 21. ff. Ex quibus causis Maiores. l. Fulcinus. 7. §. Ad eò ff. quibus ex causis in possessionem eatur*, ubi dicitur, quod propter malitiosam latitacionem bona absentis possidentur & distrahuntur; qui autem nunquam citatus est, ac proinde institutum contra se actionem ignorare creditur, absens, non censetur malitiosè latitare. Neque obstat his citata lex, *Si finita. 15. §. Si forte. ff. De damno*. Nam id speciale est; ut si damnum ex ædibus v. g. timeatur, actor ob absentiam Domini mittatur in possessionem, cum causa ista celeritatem desideret, & dilatio periculosa sit. Si tamen postea comparens reus ostendat se justa de causa abfuisse; in integrum restituendum est. *l. 1. ff. De damno infecto. & cit. §. Si forte*, & docet *Panorm. hic n. 15.* Deinde excipi debet, nisi aliquis solvere teneatur certo tempore aut loco, tunc si ibi non compareat nullo relicto procuratore, præsumitur malitiosè latitare, ut contra eum procedi possit ad secundum decretum & bonorum venditionem, teste *Innoc. hic n. 4. Panorm. n. 13.* Imò interdum etiam ad definitivam sententiam procedetur, si talis causa sit, quæ litis contestationem non exigit. Videlicet si beneficiarius, qui in loco beneficii residere deberet, inde discesserit, & nesciatur ubi sit, atque publico edicto peremptoriè citatus, non compareat, acceptis probationibus priuari poterit. *c. 11. Tua. De Clericis non residentibus*, & docet *Innoc. hic n. 3.*

EODEM TIT. IN VI.

CAPITVLVM VNICVM.

Eum qui.

PARAPHRASIS.

Statuit Innoc. IV. Si super dignitate personatus, aliòve Ecclesiastico beneficio controversia sit, actorem ob contumaciam

possessoris non esse mittendum in possessionem beneficii, ne vitiosus ingressus hac ratione committatur; sed lite etiam non contestata, absentiam partis divinè supplente præsentia, ad negotij examen & sententiam definitivam procedi posse.

S Y M M A R I V M.

1. Non mittitur in possessionem beneficii, qui contra contumaciter absentem possessorem iudicio petitorio agit; quamvis iudex in casu talis contumacia, etiam lite non contestata ad definitivam usque sententiam procedere possit.
2. Si tamen agat possessorio recuperande, ordinariè restitui debet in possessionem, sola probata spoliacione, vel antiquiore possessione.
3. In casu quo ius habens in beneficio ad acquirendam possessionem contra absentem contumaciter possessorem agit, causa custodia in possessionem mitti non debet. Actor ante sententiam definitivam pro se latam.
4. Nec debet tamen semper omitti hæc in possessionem custodia causa missio, quotiescunque ad definitivam contra absentem contumaciter possessorem lite non contestata procedi potest, sed in causis tantum beneficialibus, matrimonialibus, aliisque in quibus mora periculosa est.
5. Iudex procedens in causa, absente parte, adducendo probationes supplere debet, tam quæ juris sunt, quam quæ ad factum spectant.
6. Ex confessione adversarij, quod ad actorem jus proprietatis in beneficio pertineat, non probatur plene actoris Titulus.

NOta I. Si aliquis contra possessorem beneficii Ecclesiastici iudicium petitorium intentet, & possessor se contumaciter absentet, petitor non debet mitti in possessionem beneficii, sed lite etiam non contestata, receptis testibus aliisque probationibus, quæ pro parte utraque suppeterere possunt, procedendum est ad sententiam definitivam.

c c

niti-

nitivam. Ratio datur in-textu, quia tamen si constet de contumacia possessoris, non tamen constat de jure ac titulo actoris, ergo nisi titulus eius prius examinetur, periculum est vitiosi ingressus seu missionis in possessionem beneficii, cum sine canonicâ institutione beneficium licitè obtineri non possit. *Reg. in 6.*

Quæritur hîc. Num provisio huius Capituli locum etiam habeat in beneficio obtento. Gl. & Anchar. negant, nam constitutio hæc exorbitans est à jure communi, secundum quod Actori propter contumaciâ Rei missio in possessionem ordinariè conceditur. Cum itaq; Innocentius tantum statuerit de beneficiis obtinendis, trahi nõ debet ad obtenta. Contrarium docent *Io. Mo-nacus. Francus n. 4.* & alij quos refert *gl. marginal.* Probant ex ratione textûs; ne detur vitiosus ingressus; quæ ratio etiam procedit, si quis petat se mitti in possessionem beneficii obtenti non examinato & ostenso titulo.

² Resp. & Dico 1. Si actor agat ad recuperandum beneficium per interdictum *Vnde vi*, aut ex Canone *Redintegranda. 3. q. 1.* Ordinariè reducendus est in veram possessionem etiam titulo non probato, plenè saltem. Ita *Dominic. & Anchar. & Francus loc. cit.* Probatur, quia in hoc casu siue novus possessor præsens sit, siue contumaciter absens, proceditur in causa beneficii, ita ut si Actor probaverit spoliationem vel antiquiorem possessionem, restituatur in veram possessionem, ex vi sententiæ definitivæ.

³ Dico 2. Si actor, qui præten-dit jus in beneficio (v. g. ex electione ad Prælaturam, & secuta confirmatione, aut ex collatione sibi Romæ facta, alicuius Canonici) agat contra possessorem, quem ait intrusum, v. g. propter commissam simoniam, possessor autem contumaciter absit, non potest fieri missio in possessionem beneficii, sed non obstante absentia rei, iudex negotium plenè examinare, & sententiam ferre debet, ac deinde exequi, seu actorem in veram beneficii possessionem mittere, si pro eo iudicatum sit; hæc est communior sententia, quam etiam probat *Panorm. inc. penult. n. 6. de Dolo.* Non obstat autem, imò adiuvat hanc doctrinam

vocula *Obtinendis*, quia si aliquis confirmat⁹ aut provisorius sit, altero in possessione beneficii existente, is agere debet ad illud obtinendum, itaq; iuxta huius capituli decisionem, si possessor contumax sit, mitti nõ debet actor in possessionem custodiæ causa, sed debet procedi ad testium receptionem & sententiam. Confirmatur; talis missio in possessionem, causâ Custodiæ, frustra & periculosè fieret, dum ali⁹ in possessione beneficii est; uti docet *Durand. in speculo, de secundo decreto. §. Videndum. n. 12.* Si beneficio competat Jurisdic-tio in foro externo, aut pœnitentiari, aut jus eligendi, præsentandi, conferendi &c. Hæc enim omnia licitè nec validè exercentur ab habente aut prætendente titulû, dum alius in possessione est. Cum itaque per primum decretum missus non fiat verus possessor, sed Custos, sequitur quod nihil eorum efficere possit, donec examinata causâ, & lata sententiâ pro actore, in veram possessionem mittatur; quare bene hîc ait Ancharanus, quod in his maior est effectus possessionis, quam proprietatis, ante latam sententiâ pro proprietate. Et eadem docet *Innoc. c. In literis. n. 2. c. Olim inter. principio. de Restitut. spoliat. & sumitur ex c. Querelam. 24. de elect.*

Alia quæstio est, an quotiescunq; ad sententiam definitivam deveniri potest, lite nõ contestata, ut in casibus Clemètinæ *Dispensatio. de iudiciis*, cessare debeat missio causa custodiæ. Aliqui affirmant, quia missio ista est remedium extraordinarium, quod cessare debet, si suppetat ordinarium; sed rectius dicitur in causis beneficiis, matrimonialibus, & quotiescunq; mora periculosa est, relicta missione illâ ad causæ expeditionem perueniendum esse, si Reus contumax sit, uti glossa marginalis monet. At verò in aliis causis, ut de cimarum, usuræ, missionem contra absentem contumacem faciendam esse rectè docet *Anchar. hîc. Col. 2. Franc. n. 6.* Ratio est. Quia, quod ad Missionem vel aliam compulsionem prius procedi debeat, quam ad sententiam, causa non tantum est, quia sententia ferri non debet, lite non contestata, sed etiam si contestatione opus non sit, dedecet eam ferri adversus absentem, nisi necessitas cogat, quia periculum imminet, ut dixi

dixi. Ad rationem oppositam, Respondetur: Regulam illam quæ affertur ex *L. in Cause. ff. De Minoribus*, tunc solum locum habere, si Ordinarium & extraordinarium Remediū tendant ad eundem effectum, missio autem & sententia definitiua ad diuersa tendunt, illa ad puniendam contumaciam, hæc ad causæ merita dignoscenda, in dō missio (si- cuti & excommunicatio aut carcer) cum sit quædam pœna & compulsio, tanquā mediū seruire potest ad rectius sententiā ferendam, si deposita contumacia Reus presentē se sistat, & juri pareat. Ita *Panorm. in cit. c. pen. n. 16.*

5 Nota II. Si procedatur in causā, parte absente, tum iudex supplere debet adducendo non tantum eas probationes quæ juris sunt, sed etiam quæ ad factum spectant, ut testes, Instrumenta; quamuis alioqui si Actor & Reus, aut Procurator præsens sit, iudex talia non suppleat, ordinariè loquen-

do, sed tantum quæ juris sunt. *l. 1. ff. Vt qua desunt Advocatis*: Dixi ordinariè, quia ut *Francus hic monet, n. 3.* in Causis benefici- libus & similibus, quibus animæ aut boni publici periculum vertitur, iudex supplere potest etiam quæ facti sunt, ut veritas nego- tij elucescat. *arg. cap. Cùm nobis. 19. junct. gl. verb. Ex officio. De elect.*

Ad extremum, quærit hîc Francus, si in causa beneficiali possessor conventus fateatur beneficium jure proprietatis pertinere ad Actorem, utrum id sufficiat, ut ei in pe- titorio adjudicari possit, & rectè respondet, licet id sufficiat ad remouendum possesso- rem, non tamen plenam facere probationē pro Actore, sed aliqualem præsumptionem, ita ut si alia tituli probatio adsit, per adver- sarij confessionē adiuuetur; uti docet glos- sa marginalis in *cap. penultimo, super verb. Si non appareat, de Rescript.*

TITVLVS XVI.
VT LITE PENDENTE NIHIL IN-
NOUETVR.

CAPITVLVM I.

Memoria.

PARAPHRASIS.

Alexander III. ad instantiam Archiepiscopi Cantuariensis, in inhibitorias literas miserat ad Archiepiscopum Eboracensem, ne Cru- cem ante se per totā Angliam deferri sine- ret. Sed Archiepiscopus allegato Apostoli- co priuilegio, ostendit Pontifici, se & ante- cessores suos in possessione hui' gestationis hæcenus fuisse. Hoc intellecto, respondit Papa, non obstantibus prioribus literis (quas revocatas vult) posse Archiepiscopū & suc- cessores eius eā consuetudinē retinere, do- nec per sententiam definitiuam decerna- tur, utrum Ecclesiæ eius tale jus competat.

SVMMARIVM.

1. Archiepiscopus de jure cōmuni in omnib' ca- tiā exceptis Prouincia sua locis, pralata cruce incedere potest, nō tamen extra Prouinciā.
2. Non facillè Princeps usum priuilegij aufert, dum de validitate illius concessi lis pendet.
3. Quam-

cc 2

3. Quam-

Uia præcedente Titulo dixi, Actorem mitti posse in posses- sionem bonorum, de quibus lis mota est, si Reus citatus cō- tumaciter non compareat, i- deò ne aliquis existimet liberam esse licen- tiam, lite pendente, mutationes facere, titu- lus iste subjungitur. Porro quando censenda sit lis pendere, ita ut usque ad eius deci- sionem nihil innovandum, neque jus no- uum impetrandum sit, cum alterius partis præiudicio, id legi potest in *Clement. 2. b. 1.* Si videlicet citatio à legitimo iudice cum sufficiente instructione causæ emanauit, & parti præsentata est; vel si per partem stetit, quo minùs ipsi præsentaretur; ubi glossa ad- monet, licet ad perpetuandam jurisdic- tionem Iudicis delegati sufficiat citationem e- manasse, tamen ad citatum non pervene- rit, secus tamen esse in ordine ad li- tis iuducendam penden- tiam.

¶ (o) ¶